

CONV 399/02

WG VIII 15

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

της :	Γραμματείας
προς :	την Ομάδα εργασίας VIII «Άμυνα»
Θέμα :	Σύνοψη των εργασιών της συνεδρίασης της 29ης Οκτωβρίου 2002

Αποτελέσματα των εργασιών

1. Ανταλλαγή απόψεων για την εμβέλεια της ΚΕΠΠΑ

[Σημείωση : τα συνοπτικά πρακτικά για το θέμα αυτό περιλαμβάνουν και τη συνέχεια της συζήτησης που πραγματοποιήθηκε κατά την επόμενη συνεδρίαση της Ομάδας εργασίας στις 4 Νοεμβρίου]

- Ο Πρόεδρος άνοιξε τη συζήτηση με μια αναφορά στο μεταβαλλόμενο περιβάλλον ασφάλειας και στην ανάγκη να εξεταστεί το πώς αυτό επηρεάζει την εμβέλεια της ΚΕΠΠΑ, και ιδίως κατά το πόσον τα σημερινά «καθήκοντα Petersberg» χρειάζεται να επανεξεταστούν. Το ζήτημα της συλλογικής άμυνας, αν και ευαίσθητο, επίσης χρειάζεται να μελετηθεί διεξοδικότερα. Ο Πρόεδρος πρότεινε να βασιστεί η συζήτηση στα θέματα που αναφέρονται στο εισαγωγικό έγγραφο που διανεμήθηκε σε όλα τα μέλη (έγγραφο εργασίας 10).
- Ορισμένοι ομιλητές τόνισαν ότι έχουν εμφανιστεί νέες απειλές, ιδίως αυτή της τρομοκρατίας μετά τις επιθέσεις της 11ης Σεπτεμβρίου κατά των ΗΠΑ. Για μερικούς αυτό επιβάλλει την ανάπτυξη νέων δυνατοτήτων π.χ. στον τομέα της ανταλλαγής εμπιστευτικών πληροφοριών. Όσον αφορά τα καθήκοντα Petersberg, ορισμένα μέλη έκριναν ότι αυτά είναι επαρκώς ευέλικτα και δεν υπάρχει λόγος για οποιαδήποτε αλλαγή. Άλλοι θεωρούν ότι θα πρέπει να αναπροσαρμοστούν/εκσυγχρονιστούν ώστε να ληφθεί υπόψη ο μεταβαλλόμενος χαρακτήρας των απειλών· έγινε αναφορά στους στόχους της σταθεροποίησης καθώς και στο εύρος των θεμάτων που εμπίπτουν στην άμυνα (εκπαίδευση κλπ). Ωστόσο, ορισμένοι από αυτούς που επιθυμούν την τροποποίηση των καθηκόντων ζήτησαν επίσης τη διατήρηση μιας κάποιας ευελιξίας ως προς την ερμηνεία τους και αρκετοί ζήτησαν η διατύπωση που θα χρησιμοποιηθεί στην τυχόν νέα Συνθήκη να είναι «ανοικτή».
- Αρκετά μέλη της Ομάδας συμφώνησαν ότι θα πρέπει να εισαχθούν διατάξεις που θα επιτρέπουν να τίθενται οι πόροι που έχουν αναπτυχθεί στα πλαίσια της ΚΕΠΠΑ στη διάθεση των κρατών μελών σε περίπτωση που υπάρχει σχετική ανάγκη στην ΕΕ, ιδίως στον τομέα της πολιτικής προστασίας.

- Ως προς το ζήτημα της υποχρέωσης αλληλεγγύης, υπήρξε σαφής διάσταση απόψεων στην Ομάδα. Αρκετοί τόνισαν ότι θα ήταν χρήσιμο να υπάρξει κάποιο είδος δέσμευσης, πράγμα που ούτως ή άλλως αντανακλάται στις υπάρχουσες υποχρεώσεις αλληλεγγύης στη Συνθήκη. Ορισμένοι παραδέχτηκαν ότι δεν μπορούν όλα τα κράτη μέλη να προσυπογράψουν μια τέτοια υποχρέωση και ότι θα πρέπει επομένως να θεσπιστεί μια διάταξη που θα προβλέπει είτε την ελεύθερη συμμετοχή (opt-in) είτε δικαίωμα μη συμμετοχής (opt-out). Ορισμένοι ανέφεραν ότι μια τέτοια διάταξη θα εξαρτηθεί εν μέρει από το μέλλον της εγγύησης συλλογικής άμυνας που ισχύει στη ΔΕΕ (άρθρο V). Άλλοι τόνισαν ότι δεν θέλουν να υπάρξει καμιά μορφή συλλογικής υποχρέωσης. Μερικοί ισχυρίστηκαν ότι αυτό είναι απαράδεκτο από πολιτική άποψη· άλλοι προτιμούν να μην συμπεριληφθεί στη Συνθήκη ο,τιδήποτε θα μπορούσε να υπονομεύσει τις υπάρχουσες δεσμεύσεις π.χ. στα πλαίσια του ΝΑΤΟ. Ένας ομιλητής υπογράμμισε ότι οποιαδήποτε στρατιωτική ενέργεια θα πρέπει να βασίζεται σε εντολή του ΟΗΕ. Αρκετοί ομιλητές έθεσαν το ερώτημα για ποιο λόγο το Μέρος II του προσχεδίου Συνταγματικής Συνθήκης περιλαμβάνει ένα χωριστό κεφάλαιο για την άμυνα, εφόσον η ΕΠΑΑ εντάσσεται στην ΚΕΠΠΑ και αποτελεί αναπόσπαστο στοιχείο της.
- Υπήρξε γενική συμφωνία ότι οι νέες απειλές θέτουν μια ιδιαίτερη πρόκληση όσον αφορά την οργάνωση μιας συντονισμένης αντιμετώπισης που θα περιλαμβάνει μεγάλο αριθμό μέσων. Η ανάγκη επιβάλλει την προσφυγή σε λιγότερο παραδοσιακές δυνατότητες (π.χ. σε ένοπλα σώματα τύπου χωροφυλακής) καθώς και σε άλλα μέσα του «τρίτου πυλώνα».
- Ο Πρόεδρος συμπέρανε ότι υπήρχε γενική συναίνεση ως προς την ανάγκη αναγνώρισης και αντιμετώπισης των νέων απειλών στον τομέα της ασφάλειας. Μερικά μέλη της Ομάδας ήταν ιδιαίτερα επιφυλακτικά ως προς το πώς θα πρέπει να αντιμετωπιστούν οι απειλές αυτές, ενώ άλλα έκριναν ότι οι απειλές αυτές θα πρέπει να ληφθούν υπόψη στα πλαίσια ενδεχόμενου εκσυγχρονισμού των καθηκόντων Petersberg. Η Ομάδα έδειξε ότι είναι πρόθυμη να εξετάσει περαιτέρω το ζήτημα της χρησιμοποίησης των δομών της ΕΠΑΑ για την παροχή αρωγής σε περίπτωση τρομοκρατικής επίθεσης στην ΕΕ. Υπήρξε σαφής διαφορά απόψεων ως προς το ζήτημα της ενδεχόμενης υποχρέωσης αλληλεγγύης. Ο Πρόεδρος τόνισε επίσης ότι απαιτείται να μελετηθεί περισσότερο το ζήτημα του ρόλου του Υπατού Εκπροσώπου καθώς και το ενδεχόμενο δημιουργίας θέσης Αναπληρωτή για την άμυνα.

2. Ακρόαση του Λόρδου Robertson, Γενικού Γραμματέα του ΝΑΤΟ, και ανταλλαγή απόψεων.

- Ο Λόρδος Robertson αναφέρθηκε περιληπτικά στις πρόσφατες εξελίξεις στο ΝΑΤΟ που απορρέουν από τη μεταβαλλόμενη φύση των απειλών καθώς και τη σημαντική διεύρυνσή του. Υπογράμμισε τη σημασία που έχει η συνεργασία μεταξύ ΕΕ και ΝΑΤΟ. Το γεγονός ότι ο τελευταίος κρίκος της συνεργασίας (Βερολίνο +) δεν έχει ακόμα υλοποιηθεί είναι λυπηρό. Το ΝΑΤΟ εξακολουθεί να στηρίζει πλήρως την πρωτοβουλία της ΕΠΑΑ αλλά είναι σημαντικό να αποφύγει η ΕΕ τη δημιουργία προσδοκιών που δεν θα είναι δυνατόν στη συνέχεια να εκπληρωθούν. Η έμφαση πρέπει να δοθεί ιδίως στην ανάπτυξη επαρκών δυνατοτήτων.
- Ο Λόρδος Robertson τόνισε ότι η συνεργασία ΕΕ/ΝΑΤΟ λειτουργεί καλύτερα στην πράξη παρά στη θεωρία, όπως αποδείχτηκε πρόσφατα στην περίπτωση της ΠΓΔΜ. Αλλά καμία από τις δύο πλευρές δεν έχει τα περιθώρια να βασίζει τη συνεργασία αυτή σε ad hoc λύσεις. Βραχυπρόθεσμες διευθετήσεις, όπως αυτή που ζητούν ορισμένοι προκειμένου να αναληφθεί η επιχείρηση Amber Fox από την ΕΕ, δεν αποτελούν λύση.

- Γενικά, η κοινή γνώμη απαιτεί έναν υψηλό βαθμό συνεργασίας μεταξύ των δύο οργανισμών. Ο μεταξύ τους ανταγωνισμός είναι άσκοπος και θα συνιστούσε σπατάλη δυνάμεων. Επομένως δεν υπάρχει κανείς σοβαρός λόγος να προσπαθήσει η ΕΕ να αποκτήσει ικανότητες σχεδίασης ίδιες με αυτές του ΝΑΤΟ. Θα ήταν καλύτερα να συγκεντρώσει τις προσπάθειές της στην απόκτηση επιπρόσθετων δυνατοτήτων.
- Κατά τη συζήτηση τέθηκε το ζήτημα της συλλογικής άμυνας ΕΕ/ΝΑΤΟ. Αρκετά μέλη διερωτήθηκαν για τη μελλοντική σχέση του ΝΑΤΟ με τη Ρωσία και για το μέλλον της πρωτοβουλίας «Εταιρική Σχέση για την Ειρήνη». Υπήρξε επίσης ερώτημα όσον αφορά τη συμβατότητα της νέας πρωτοβουλίας του ΝΑΤΟ για τη δημιουργία Δύναμης Ταχείας Αντίδρασης. Ορισμένα μέλη της Ομάδας αναφέρθηκαν επίσης στο ζήτημα της τεχνολογικής υστέρησης έναντι των ΗΠΑ. Ο Λόρδος Robertson τόνισε ότι η συλλογική άμυνα της Ευρώπης εξασφαλίζεται βασικά μέσω της εγγύησης που παρέχει το άρθρο V του ΝΑΤΟ. Οι στόχοι των καθηκόντων Petersberg και αυτοί της Δύναμης Ταχείας Αντίδρασης του ΝΑΤΟ είναι συμπληρωματικοί αλλά διαφορετικοί, αν και αφορούν και οι δύο τις ίδιες δυνάμεις από τα ευρωπαϊκά μέλη του ΝΑΤΟ. Όσον αφορά την τεχνολογική υστέρηση, οι δυσκολίες της Ευρώπης οφείλονται σε τρεις λόγους : ανεπαρκείς δαπάνες, έλλειψη ορισμένων βασικότεων δυνατοτήτων και στρατηγικός αναπροσανατολισμός των ΗΠΑ. Η αντιμετώπιση της τρομοκρατίας απαιτεί «έξυπνους» στρατιώτες και χρησιμοποίηση και μη στρατιωτικών δυνατοτήτων. Η Ευρώπη πάσχει από το γεγονός ότι μόνο 3% από τον μεγάλο αριθμό στρατιωτών που υπηρετούν τη στιγμή αυτή είναι άμεσα διαθέσιμοι σε περίπτωση κρίσης.

3. Άλλα θέματα

Ο Πρόεδρος ανακοίνωσε ότι η επόμενη συνεδρίαση θα διεξαχθεί στις 4 Νοεμβρίου και ότι θα είναι αφιερωμένη στο ζήτημα της ευελιξίας και της ποικιλομορφίας. Ο κ. Alain Richard, πρώην Υπουργός Άμυνας της Γαλλίας, έχει κληθεί να ανοίξει τη συζήτηση.